



Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

1. října 2020 *

„Řízení o předběžné otázce – Humánní léčivé přípravky nepodléhající omezení výdeje na lékařský předpis – On-line prodej – Reklama na internetové stránky lékárny – Omezení – Zákaz slevy v případě objednávky přesahující určité množství a zákaz využívání služby placené reklamy v internetových vyhledávačích – Povinnost pacienta vyplnit před potvrzením své první objednávky na internetových stránkách zdravotní dotazník – Ochrana veřejného zdraví – Směrnice 2000/31/ES – Elektronický obchod – Článek 2 písm. a) – Služba informační společnosti – Článek 2 písm. h) – Koordinovaná oblast – Článek 3 – Zásada země původu – Odchytky – Odůvodnění – Ochrana veřejného zdraví – Ochrana důstojnosti povolání lékárníka – Předcházení nadměrnému užívání léčivých přípravků“

Ve věci C-649/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie) ze dne 28. září 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 15. října 2018, v řízení

A

proti

Danielu B.,

UD,

AFP,

B,

L,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně senátu, K. Lenaerts, předseda Soudního dvora, vykonávající funkci soudce třetího senátu, L. S. Rossi, J. Malenovský (zpravodaj) a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: R. Șereș, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 3. října 2019,

* Jednací jazyk: francouzština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za společnost A K. Nordlander, advokat, a A. Robert, avocate,
- za Daniela B., L, B, AFP a UD M. Guizardem a S. Beaugendrem, avocats,
- za francouzskou vládu A.-L. Desjonquères, R. Coesmem a E. Leclercem, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu V. Karra, A. Dimitrakopoulou a E. Tsaousi, jako zmocněnkyněmi,
- za španělskou vládu L. Aguilera Ruizem, jako zmocněncem,
- za nizozemskou vládu M. K. Bulterman a M. L. Noort, jako zmocněnkyněmi,
- za Evropskou komisi F. Thiranem, A. Sipošem a S. L. Kalédou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 27. února 2020,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 34 SFEU, článku 85c směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků (Úř. věst. 2001, L 311, s. 67; Zvl. vyd. 13/27, s. 69), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/62/EU ze dne 8. června 2011 (Úř. věst. 2011, L 174, s. 74) (dále jen „směrnice 2001/83“), jakož i článku 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“) (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi A založenou podle nizozemského práva, která provozuje lékárnu usazenou v Nizozemsku a internetové stránky zaměřené specificky na francouzské zákazníky, na jedné straně a Daniele B., UD, AFP, B a L (dále jen „Daniel B. a další“), kteří jsou provozovateli lékáren a sdruženími zastupujícími profesní zájmy lékárníků usazených ve Francii, na straně druhé ohledně propagace uvedených internetových stránek, kterou prováděla společnost A u francouzských zákazníků prostřednictvím rozmanité a rozsáhlé reklamní kampaně.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 98/34

- 3 Článek 1 první pododstavec bod 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 1998, L 204, s. 37; Zvl. vyd. 13/20, s. 337), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES ze dne 20. července 1998 (Úř. věst. 1998, L 217, s. 18; Zvl. vyd. 13/21, s. 8) (dále jen „směrnice 98/34“), stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

2. „službou“ jakákoli služba informační společnosti, tj. každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.“

Směrnice 2000/31

- 4 V bodech 18 a 21 odůvodnění směrnice 2000/31 je uvedeno:

„(18) Služby informační společnosti zahrnují širokou škálu hospodářských činností, které probíhají on-line. Tyto činnosti mohou spočívat zejména v on-line prodeji zboží. [...]

[...]

- (21) Budoucí harmonizace Společenství týkající se služeb informační společnosti a budoucí právní předpisy přijaté na vnitrostátní úrovni v souladu s právem Společenství nejsou dotčeny rozsahem působnosti koordinované oblasti. Koordinovaná oblast zahrnuje pouze požadavky na on-line činnosti, jako jsou informace on-line, reklama on-line, prodej on-line a uzavírání smluv on-line [...]

- 5 Článek 1 odst. 1 a 2 této směrnice zní takto:

„1. Cílem této směrnice je přispět k řádnému fungování vnitřního trhu tím, že zajistí volný pohyb služeb informační společnosti mezi členskými státy.

2. Je-li to pro dosažení cíle uvedeného v odstavci 1 potřebné, dbá tato směrnice o sblížení některých vnitrostátních ustanovení platných pro služby informační společnosti, která se týkají vnitřního trhu, usazování poskytovatelů služeb, obchodních sdělení, elektronických smluv, odpovědnosti zprostředkovatelů, kodexů chování, mimosoudního urovnávání sporů, soudních postupů [prostředků soudní ochrany] a spolupráce mezi členskými státy.“

- 6 Článek 2 písm. a) uvedené směrnice definuje „služby informační společnosti“ jako služby ve smyslu čl. 1 prvního pododstavce bodu 2 směrnice 98/34.

7 Článek 2 písm. h) směrnice 2000/31 stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

- h) „koordinovanou oblastí“ požadavky stanovené právními řády členských států pro poskytovatele služeb informační společnosti nebo pro služby informační společnosti, bez ohledu na to, zda mají obecnou povahu či zda byly pro ně zvláště určeny.
 - i) koordinovaná oblast souvisí s požadavky, které má poskytovatel služeb plnit a které se týkají:
 - přístupu k činnosti služby informační společnosti, např. požadavky na kvalifikaci, povolení nebo oznámení,
 - výkonu činnosti služby informační společnosti, např. požadavky na chování poskytovatele služby, kvalitu nebo obsah služby včetně požadavků na reklamu a smlouvy nebo na odpovědnost poskytovatele služby;
 - ii) koordinovaná oblast nezahrnuje požadavky jako:
 - požadavky na zboží jako takové,
 - požadavky na doručování zboží,
 - požadavky na služby, které nejsou poskytovány elektronickou cestou.“

8 Článek 3 této směrnice, nadepsaný „Vnitřní trh“, stanoví:

„1. Každý členský stát dbá, aby služby informační společnosti poskytované poskytovatelem usazeným na jeho území dodržovaly platné vnitrostátní předpisy z příslušné koordinované oblasti.

2. Členské státy nemohou z důvodů spadajících do koordinované oblasti omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu.

3. Odstavce 1 a 2 se neuplatní v oblastech uvedených v příloze.

4. Členské státy mohou pro určitou službu informační společnosti přijmout opatření odchylovající se od odstavce 2, jsou-li splněny níže uvedené podmínky:

a) opatření jsou:

i) nezbytná z jednoho z níže uvedených důvodů:

- veřejný pořádek, zejména předcházení, vyšetřování, odhalování a stíhání v trestní oblasti, zejména ochrana mladistvých a boj proti podněcování k nenávisti z důvodu rasy, pohlaví, víry nebo národnosti a proti útokům na lidskou důstojnost,
- ochrana veřejného zdraví,
- veřejná bezpečnost včetně ochrany vnitrostátní bezpečnosti a obrany,
- ochrana spotřebitelů včetně investorů;

ii) přijata vůči určité službě informační společnosti, která poškozuje cíle uvedené v bodě i) nebo která představuje závažné a podstatné ohrožení těchto cílů;

iii) úměrná těmto cílům;

b) členský stát předběžně[,] a aniž je dotčeno soudní řízení včetně předběžného řízení a kroků uskutečněných v rámci trestního vyšetřování:

- požádá členský stát uvedený v odstavci 1 o přijetí opatření, a tento stát je nepřijme nebo jsou jeho opatření nedostatečná,
- oznámí [Evropské] [k]omisi a členskému státu uvedenému v odstavci 1 svůj záměr přijmout tato opatření.

[...]“

- 9 Článek 8 odst. 1 uvedené směrnice stanoví, že „[č]lenské státy zajistí, aby používání obchodních sdělení, která jsou součástí služby informační společnosti nabízené příslušníkem regulovaného povolání nebo která tuto službu představují, bylo povoleno s výhradou dodržování profesních předpisů upravujících zejména nezávislost, důstojnost a čest povolání, jakož i profesní tajemství a poctivý přístup k zákazníkům a ostatním členům daného povolání“.

Směrnice 2001/83

- 10 V článku 85c směrnice 2001/83, který je obsažen v hlavě VIIa, nadepsané „Prodej veřejnosti na dálku“, je uvedeno:

„1. Aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy zakazující nabízení prodeje léčivých přípravků, které podléhají omezení výdeje na lékařský předpis, veřejnosti na dálku prostřednictvím služeb informační společnosti, zajistí členské státy, aby byly léčivé přípravky k prodeji na dálku prostřednictvím služeb informační společnosti definovaných ve směrnici [98/34] nabízeny za těchto podmínek:

- a) fyzická nebo právnická osoba nabízející léčivé přípravky je oprávněna nebo zmocněna vydávat léčivé přípravky veřejnosti, a to i v prodeji na dálku, v souladu s vnitrostátními právními předpisy členského státu, v němž je daná osoba usazena;
- b) osoba uvedená v písmenu a) oznámila členskému státu, v němž je usazena, alespoň tyto informace:
[...]
- c) léčivé přípravky splňují vnitrostátní právní předpisy členského státu určené v souladu s čl. 6 odst. 1;
- d) aniž jsou dotčeny požadavky na informace stanovené ve směrnici [2000/31], musí internetové stránky nabízející léčivé přípravky obsahovat alespoň tyto informace:

[...]

2. Členské státy mohou pro maloobchodní dodávku léčivých přípravků k prodeji na dálku prostřednictvím služeb informační společnosti na svém území stanovit podmínky, které jsou odůvodněny ochranou veřejného zdraví.

[...]

6. Aniž je dotčena směrnice [2000/31] a požadavky stanovené v této hlavě, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby se na osoby neuvedené v odstavci 1, které nabízejí léčivé přípravky k prodeji veřejnosti na dálku prostřednictvím služeb informační společnosti a působí na jejich území, vztahovaly účinné, přiměřené a odrazující sankce.“

11 Hlava VIII směrnice 2001/83, nadepsaná „Reklama“, obsahuje články 86 až 88 a hlava VIIIA této směrnice, nadepsaná „Informace a reklama“, obsahuje články 88a až 100.

12 Článek 88 odst. 1 písm. a) směrnice 2001/83 stanoví:

„Členské státy zakáží reklamu určenou široké veřejnosti na léčivé přípravky, které:

a) mohou být vydány pouze na lékařský předpis v souladu s hlavou VI“.

Směrnice (EU) 2015/1535

13 Směrnice 98/34 byla s účinkem od 7. října 2015 zrušena a nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. 2015, L 241, s. 1).

14 V článku 1 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/1535 je uvedeno:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

[...]

b) „službou“ jakákoli služba informační společnosti, tj. každá služba poskytovaná zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb.“

15 Podle čl. 10 druhého pododstavce směrnice 2015/1535 se odkazy na směrnici 98/34 považují za odkazy na směrnici 2015/1535.

Francouzské právo

Zákon o veřejném zdraví

16 Článek R. 4235–22 code de la santé publique (zákon o veřejném zdraví) stanoví, že „[j]e zakázáno, aby lékárníci oslovovali zákazníky postupy a prostředky, které jsou v rozporu s důstojností tohoto povolání“.

17 Článek R. 4235–64 tohoto zákona stanoví, že „[l]ékárník nesmí žádným postupem ani prostředkem navádět své pacienty k nadměrnému užívání léčivých přípravků“.

Vyhláška o zásadách vydávání léčivých přípravků

18 Bod 7.1, nadepsaný „Poradenství poskytované lékárníkem“, který je obsažen v oddílu 7, nadepsaném „Doplňková ustanovení vztahující se na elektronický obchod s léčivými přípravky“, jenž je součástí přílohy arrêté du 28 novembre 2016 relatif aux bonnes pratiques de dispensation des médicaments dans les pharmacies d'officine, les pharmacies mutualistes et les pharmacies de secours minières, mentionnées à l'article L. 5121–5 du code de la santé publique (vyhláška ze dne 28. listopadu 2016

o zásadách vydávání léčivých přípravků v lékárnách, vzájemných lékárnách a pohotovostních báňských lékárnách uvedených v článku L. 5121–5 zákona o veřejném zdraví) (JORF ze dne 1. prosince 2016, text č. 25, dále jen „vyhláška o zásadách vydávání léčivých přípravků“), stanoví:

„Internetové stránky elektronického obchodu s léčivými přípravky musí být koncipovány tak, že léčivý přípravek nelze vydat, pokud není před potvrzením objednávky umožněna interaktivní komunikace mezi pacientem a lékárníkem dotyčné lékárny. Automatická odpověď na otázku položenou pacientem tedy nepostačuje k zajištění toho, aby byly poskytnuty informace a poradenství uzpůsobené konkrétnímu případu daného pacienta.

K tomu, aby lékárník zajistil, že je objednávka vhodná z hlediska zdravotního stavu pacienta, a aby mohl odhalit případné kontraindikace, musí mít k dispozici určité osobní údaje týkající se tohoto pacienta. Před potvrzením první objednávky tedy lékárník na internet umístí dotazník, v němž se podávají informace o pacientovi týkající se věku, váhy, výšky, pohlaví, probíhající léčby, alergií, kontraindikací a případně těhotenství nebo kojení. Pacient musí potvrdit pravdivost těchto informací.

Dotazník se vyplňuje při první objednávce v průběhu jejího potvrzování. Pokud dotazník vyplněn nebyl, nelze vydat žádný léčivý přípravek. Lékárník před potvrzením objednávky dotazník potvrdí, čímž doloží, že se seznámil s informacemi poskytnutými pacientem.

Při každé objednávce je nabídnuta možnost aktualizace dotazníku.

[...]“

Vyhláška o technických předpisech

- 19 Oddíl 1, nadepsaný „Funkčnost internetových stránek elektronického obchodu s léčivými přípravky“, který je obsažen v příloze arrêté du 28 novembre 2016 relatif aux règles techniques applicables aux sites [I]nternet de commerce électronique de médicaments prévues à l'article L. 5125–39 du code de la santé publique (vyhláška ze dne 28. listopadu 2016 o technických předpisech, které se použijí na internetové stránky elektronického obchodu s léčivými přípravky a které jsou uvedeny v článku L. 5125–39 zákona o veřejném zdraví) (JORF ze dne 1. prosince 2016, text č. 26, dále jen „vyhláška o technických předpisech“), stanoví, že „placená reklama v internetových vyhledávacích nebo srovnávacích cen je zakázána“.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 20 Společnost A, založená podle nizozemského práva, je v Nizozemsku zapsaná do obchodního rejstříku pro účely provozování lékárny. Tato společnost rovněž prodává léčivé přípravky a parafarmaceutické přípravky on-line prostřednictvím několika internetových stránek, přičemž jedny z nich jsou specificky zaměřeny na francouzské spotřebitele. Léčivé přípravky uváděné na trh prostřednictvím těchto stránek jsou ve Francii registrovány a nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis.
- 21 Společnost A vedla ve vztahu k on-line prodeji léčivých přípravků reklamní kampaň zaměřenou na francouzské spotřebitele. Tato kampaň spočívala mimo jiné i ve vkládání reklamních prospektů do balíků zasílaných jinými subjekty vykonávajícími prodej na dálku [metoda nazývaná „piggyback mailing“ (vložená reklama)] a zaslání reklamních listovních zásilek. Společnost A rovněž na výše uvedených internetových stránkách zveřejňovala reklamní nabídky spočívající v poskytování slevy z celkové ceny objednávky léčivých přípravků po dosažení určité částky a zakoupila si službu placené reklamy v internetových vyhledávacích.

- 22 Daniel B. a další podali proti společnosti A u tribunal de commerce de Paris (obchodní soud v Paříži, Francie) žalobu, kterou se domáhali mimo jiné náhrady škody, jež jim údajně vznikla v důsledku nekalé soutěže ze strany společnosti A, která podle nich neoprávněně získala výhodu nedodržováním francouzských právních předpisů v oblasti reklamy a on-line prodeje léčivých přípravků.
- 23 Společnost A má za to, že se na ni tyto právní předpisy nevztahují, jelikož je v souladu s právními předpisy usazena v Nizozemsku pro účely provozování lékárny a prodává své přípravky francouzským spotřebitelům prostřednictvím elektronického obchodu.
- 24 Rozsudkem ze dne 11. července 2017 tribunal de commerce de Paris (obchodní soud v Paříži) rozhodl, že vytvoření internetových stránek určených pro francouzské zákazníky se řídí nizozemským právem. Podle uvedeného soudu se však na společnosti usazené v jiných členských státech, které prodávají na internetu léčivé přípravky francouzským pacientům, vztahují články R. 4235–22 a R. 4235–64 zákona o veřejném zdraví. Společnost A tím, že rozeslala mimo prostory své lékárny více než tři miliony reklamních letáků, oslovovala v rozporu s těmito ustanoveními francouzské zákazníky prostředky nedůstojnými pro povolání lékárníka. Tribunal de commerce de Paris (obchodní soud v Paříži) z toho dovodil, že porušení uvedených ustanovení, v jehož důsledku získala společnost A oproti ostatním subjektům na trhu hospodářskou výhodu, představuje nekalosoutěžní jednání.
- 25 Společnost A podala proti zmíněnému rozsudku odvolání ke cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži, Francie), přičemž tvrdila, že se na ni články R. 4235–22 a R. 4235–64 zákona o veřejném zdraví nepoužijí. Tato ustanovení porušují zásadu uplatnění norem země původu stanovenou v článku 3 směrnice 2000/31 a v článku 85c směrnice 2001/83, jakož i zásadu volného pohybu zboží zaručenou v článku 34 SFEU; toto porušení přitom nelze zdůvodnit ochranou veřejného zdraví.
- 26 Daniel B. a další v řízení před cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži) navrhuje, aby byl rozsudek tribunal de commerce de Paris (obchodní soud v Paříži) potvrzen v rozsahu, v němž uvedený soud uplatnil na prodej léčivých přípravků francouzské právo v oblasti reklamy a masivní reklamu prováděnou společností A kvalifikoval jako „nekalosoutěžní jednání“, neboť svou povahou odporuje důstojnosti povolání lékárníka a svým obsahem navádí k nadměrnému užívání léčivých přípravků. Daniel B. a další pak navrhuje, aby byl uvedený rozsudek ve zbývajících částech pozměněn, když tvrdí, že se zákon o veřejném zdraví a vyhláška o zásadách vydávání léčivých přípravků vztahují i na postup společnosti A spočívající ve využití služby placené reklamy v internetových vyhledávacích. Tvrdí, že omezení reklamy na on-line prodej léčivých přípravků, která vyplývají ze zákona o veřejném zdraví, jsou odůvodněna cílem spočívajícím v ochraně důstojnosti a cti povolání lékárníka. Tato omezení jsou podle nich úměrná ve vztahu ke sledování tohoto cíle, který souvisí s ochranou veřejného zdraví.
- 27 Za těchto podmínek se cour d'appel de Paris (odvolací soud v Paříži) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„[...] [U]možňuje evropská právní úprava a v rámci ní zejména:

- článek 34 [SFEU];
- ustanovení článku 85c směrnice [2001/83], [a]
- ustanovení o vnitřním trhu obsažené v článku 3 směrnice [2000/31]

členskému státu [Evropské] [u]nie, aby na svém území stanovil pro lékárníky pocházející z jiného členského státu Unie zvláštní pravidla týkající se:

- zákazu oslovovat zákazníky prostřednictvím postupů a prostředků, u nichž se má za to, že odporují důstojnosti povolání ve smyslu aktuálního znění článku R. 4235–22 [zákon o veřejném zdraví]?

- zákazu navádět pacienty k nadměrnému užívání léčivých přípravků ve smyslu aktuálního znění článku R. 4235-64 [zákona o veřejném zdraví]?
- povinnosti dodržovat zásady vydávání léčivých přípravků definované orgánem veřejné moci členského státu, které mimo jiné vyžadují zařazení zdravotního dotazníku do procesu objednávky léčivých přípravků on-line a zakazují využívat službu placené reklamy v internetových vyhledávacích ve smyslu [vyhlášky o zásadách vydávání léčivých přípravků a vyhlášky o technických předpisech]?”

K předběžné otázce

Úvodní poznámky

- 28 Jak vyplývá ze znění položené otázky, týká se tato otázka v podstatě toho, zda je s unijním právem slučitelná vnitrostátní právní úprava, kterou uplatňuje členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě.
- 29 Za účelem zodpovězení této otázky je třeba v projednávané věci zohlednit především ustanovení směrnice 2000/31.
- 30 Předně je totiž třeba uvést, že v souladu s čl. 1 odst. 1 a 2 této směrnice v jejich vzájemném spojení je cílem této směrnice přispět k řádnému fungování vnitřního trhu tím, že zajistí volný pohyb služeb informační společnosti mezi členskými státy a v potřebné míře dbá o sblížení některých vnitrostátních ustanovení platných pro uvedené služby.
- 31 Dále je třeba uvést, že čl. 2 písm. a) této směrnice, ve spojení s čl. 1 odst. 1 písm. b) směrnice 2015/1535, definuje „služby informační společnosti“ jako „každ[ou] služb[u] poskytovan[ou] zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb“, přičemž se rozumí – jak plyne z bodu 18 odůvodnění směrnice 2000/31 – že tyto služby zahrnují širokou škálu hospodářských činností, které probíhají on-line, jako je zejména on-line prodej zboží.
- 32 Co se nakonec konkrétně týče služeb on-line prodeje léčivých přípravků, z čl. 1 odst. 5 směrnice 2000/31 vyplývá, že takový prodej nepatří mezi činnosti vyloučené z působnosti této směrnice (obdobně viz rozsudek ze dne 2. prosince 2010, Ker-Optika, C-108/09, EU:C:2010:725, bod 27). Článek 85c směrnice 2001/83 týkající se prodeje léčivých přípravků veřejnosti na dálku prostřednictvím služeb informační společnosti zase odkazuje zejména na ustanovení směrnice 2000/31 a prodej na dálku léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis, jichž výhradně se týká věc v původním řízení, nezakazuje.
- 33 Z toho vyplývá, že taková služba on-line prodeje léčivých přípravků, jako je služba dotčená ve věci v původním řízení, může představovat službu informační společnosti ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 2000/31, a tudíž spadat do oblasti působnosti této směrnice, pokud jde o požadavky vztahující se na tuto službu, které spadají do „koordinované oblasti“ ve smyslu čl. 2 písm. h) uvedené směrnice.
- 34 Podle čl. 3 odst. 4 směrnice 2000/31 kromě toho platí, že členské státy mohou pro určitou službu informační společnosti spadající do koordinované oblasti přijmout opatření odchylující se od zásady volného pohybu služeb informační společnosti, jsou-li splněny dvě kumulativní podmínky uvedené v písmenech a) a b) tohoto ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112, body 83 a 84). V této souvislosti je třeba uvést, že výklad čl. 3 odst. 4 této směrnice, podle kterého by bylo členským státům dovoleno odůvodnit z hlediska primárního práva požadavek, který nesplňuje podmínky obsažené v uvedeném ustanovení, by toto

ustanovení zbavil veškerého užitečného účinku a v konečném důsledku by zmařil harmonizaci této oblasti, která byla uvedeným ustanovením zamýšlena (obdobně viz rozsudek ze dne 16. června 2015, Rina Services a další, C-593/13, EU:C:2015:399, bod 37). Za těchto podmínek není namísto vnitrostátní právní úpravu dotčenou ve věci v původním řízení posuzovat z hlediska primárního práva a zejména článku 34 SFEU.

K přípustnosti

- 35 Francouzská vláda namítá nepřípustnost předběžné otázky v rozsahu, v němž se týká výkladu ustanovení směrnice 2000/31. Soukromoprávní subjekt se totiž v rámci sporu horizontální povahy nemůže dovolávat ustanovení směrnice vůči jinému soukromoprávnímu subjektu s cílem zabránit uplatnění vnitrostátní právní úpravy, která je s těmito ustanoveními v rozporu. Tento aspekt položené otázky je tedy podle francouzské vlády hypotetický.
- 36 V tomto ohledu je třeba připomenout, že je pouze na vnitrostátním soudu, který rozhoduje spor a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby s ohledem na konkrétní okolnosti věci posoudil zejména relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy tyto otázky týkají výkladu normy unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 24, jakož i ze dne 7. února 2018, American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 31).
- 37 Na otázky týkající se unijního práva se vztahuje domněnka relevance. Soudní dvůr smí rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem odmítnout pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudky ze dne 16. června 2015, Gauweiler a další, C-62/14, EU:C:2015:400, bod 25, jakož i ze dne 7. února 2018, American Express, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 32).
- 38 Je zajisté třeba uvést, že pokud jde o spory mezi jednotlivci, z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že směrnice sama o sobě nemůže zakládat jednotlivci povinnosti, a není tudíž možno se jí jako takové vůči němu dovolávat. Soudní dvůr však opakovaně rozhodl i v tom smyslu, že povinnost členských států dosáhnout výsledku sledovaného směrnicí, která z této směrnice vyplývá, jakož i jejich povinnost přijmout veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k zajištění splnění této povinnosti, platí pro všechny orgány členských států, včetně soudních orgánů v rozsahu jejich pravomocí (rozsudek ze dne 19. dubna 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 30 a citovaná judikatura).
- 39 Při aplikaci vnitrostátního práva jsou tedy vnitrostátní soudy, které mají podat jeho výklad, zejména povinny vzít v úvahu veškeré normy vnitrostátního práva a použít metody výkladu tímto právem uznané s cílem vyložit jej v co možná největším rozsahu ve světle znění a účelu dotčené směrnice, aby dosáhly výsledku, který předmětná směrnice sleduje, a zajistily tím soulad s čl. 288 třetím pododstavcem SFEU (rozsudek ze dne 19. dubna 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 31 a citovaná judikatura).
- 40 Za těchto podmínek není zjevné, že by položená otázka v rozsahu, v němž se týká směrnice 2000/31, nastolovala hypotetický problém.
- 41 Společnost A tvrdí, že Francouzská republika nedodržela povinnost, kterou jí ukládá čl. 3 odst. 4 písm. b) druhá odrážka směrnice 2000/31, oznámit omezující opatření, která jsou předmětem věci v původním řízení.

- 42 V tomto ohledu je třeba uvést, že pokud vnitrostátní právní úprava, která poskytovateli služeb informační společnosti ukládá různé zákazy nebo povinnosti, omezuje volný pohyb služeb, musí dotyčný členský stát podle uvedeného ustanovení předem oznámit svůj záměr přijmout dotyčná omezující opatření Komisi a členskému státu, na jehož území je poskytovatel dotyčné služby usazen (rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112, bod 85).
- 43 Soudní dvůr již kromě toho rozhodl, že taková oznamovací povinnost je podstatným procesním požadavkem odůvodňujícím neuplatnitelnost neoznámených opatření omezujících volný pohyb služeb informační společnosti vůči jednotlivcům (rozsudek ze dne 19. prosince 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112, bod 94).
- 44 Jak ovšem vyplývá z judikatury citované v bodě 37 tohoto rozsudku, na otázky týkající se unijního práva se vztahuje domněnka relevance. Tuto domněnku přitom nelze vyvrátit pouze tím, že jeden z účastníků původního řízení zpochybňuje určitou skutečnost, jejíž existenci musí ověřit předkládající soud, a nikoliv Soudní dvůr (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. prosince 2006, Cipolla a další, C-94/04 a C-202/04, EU:C:2006:758, bod 26, jakož i ze dne 14. dubna 2016, Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, bod 38).
- 45 Ze všeho výše uvedeného plyne, že předběžná otázka je přípustná.

K věci samé

- 46 S ohledem na upřesnění uvedená v bodech 28 až 34 tohoto rozsudku a s cílem poskytnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď pro účely řešení sporu, který mu byl předložen, je třeba jeho otázku chápat tak, že její podstatou je, zda musí být směrnice 2000/31 vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu:
- která zakazuje lékárnám prodávajícím tyto léčivé přípravky, aby své zákazníky oslovovaly prostřednictvím určitých postupů a prostředků, zejména těch, které spočívají v hromadném rozesílání listovních zásilek a reklamních letáků mimo prostory jejich provozoven;
 - která těmto lékárnám zakazuje činit reklamní nabídky, jejichž cílem je poskytnout slevu z celkové ceny objednávky léčivých přípravků při překročení určité částky;
 - která uvedeným lékárnám ukládá povinnost zařadit do procesu objednávky léčivých přípravků on-line zdravotní dotazník;
 - která těmto lékárnám zakazuje využívat službu placené reklamy v internetových vyhledávacích a srovnávacích cen.

K první části položené otázky

- 47 Podstatou první části otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2000/31 vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která zakazuje lékárnám, aby své zákazníky oslovovaly prostřednictvím určitých postupů a prostředků, zejména těch, které spočívají v hromadném rozesílání listovních zásilek a reklamních letáků mimo prostory jejich provozoven.

- 48 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že poskytovatel, o kterého se jedná ve věci v původním řízení, uskutečňuje rozmanitou a rozsáhlou reklamní kampaň týkající se jeho služeb on-line prodeje, a to jak prostřednictvím fyzických nosičů, jako jsou zejména listovní zásilky nebo letáky, tak prostřednictvím svých internetových stránek.
- 49 Za účelem zodpovězení první části položené otázky je třeba bez dalšího uvést, že není namístě zohledňovat hlavy VIII a VIIIa směrnice 2001/83 týkající se reklamy na léčivé přípravky.
- 50 Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 52 svého stanoviska, články 86 až 100 směrnice 2001/83, které tvoří uvedené hlavy, se zaměřují na úpravu obsahu reklamního sdělení a způsobů reklamy na konkrétní léčivé přípravky a reklamu na služby on-line prodeje léčivých přípravků neregulují.
- 51 Je tedy třeba zaprvé ověřit, zda se na takovou reklamní činnost, jako je činnost popsaná v bodě 48 tohoto rozsudku, vztahuje směrnice 2000/31, a to v závislosti na tom, zda je tato činnost prováděna prostřednictvím fyzických nosičů, nebo nosičů elektronických.
- 52 Článek 3 odst. 1 směrnice 2000/31 v tomto ohledu stanoví, že každý členský stát dbá, aby služby informační společnosti poskytované poskytovatelem usazeným na jeho území dodržovaly platné vnitrostátní předpisy z příslušné „koordinované oblasti“ ve smyslu čl. 2 písm. h) této směrnice.
- 53 Podle posledně uvedeného ustanovení zahrnuje tato „koordinovaná oblast“ pouze požadavky na služby, které jsou poskytovány elektronickou cestou, a jak vyplývá z bodu 21 odůvodnění této směrnice, zejména požadavky na on-line reklamu.
- 54 Reklama dotčená ve věci v původním řízení je však zčásti prováděna prostřednictvím fyzických nosičů.
- 55 Je ovšem třeba uvést, že cílem takové reklamy jako celku je bez ohledu na konkrétní způsob jejího provádění přilákat na internetové stránky lékárny potenciální spotřebitele a propagovat on-line prodej jejích výrobků.
- 56 Taková reklama prováděná poskytovatelem se jeví být doplňkovým a neoddělitelným aspektem jeho služby on-line prodeje léčivých přípravků, z něhož plyne veškerý její hospodářský smysl.
- 57 Za těchto okolností by bylo nepřirozené mít za to, že část reklamy prováděná on-line do „koordinované oblasti“ spadá, a zároveň z této oblasti vyloučit část reklamy uskutečňovanou prostřednictvím fyzických nosičů.
- 58 Tento výklad je ostatně potvrzen i článkem 2 písm. h) bodem i) směrnice 2000/31, který stanoví, že „koordinovaná oblast“ souvisí s požadavky týkajícími se výkonu činnosti služby informační společnosti, např. požadavky na chování poskytovatele služby, kvalitu nebo obsah služby „včetně požadavků na reklamu“.
- 59 Z výše uvedeného vyplývá, že taková reklamní činnost, jako je činnost dotčená ve věci v původním řízení, je bez ohledu na to, zda je prováděna prostřednictvím fyzického, nebo elektronického nosiče, doplňkovým a neoddělitelným aspektem služby on-line prodeje, a v důsledku toho v plném rozsahu spadá do „koordinované oblasti“ ve smyslu směrnice 2000/31.
- 60 Za těchto podmínek je třeba zadruhé připomenout, že členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhající omezení výdeje na lékařský předpis v souvislosti s uvedenou činností podle čl. 3 odst. 2 směrnice 2000/31 v zásadě nemůže omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu.

- 61 V projednávaném případě je třeba uvést, že takový zákaz, jako je zákaz dotčený ve věci v původním řízení, který uložil členský stát, může omezit možnost lékárny usazené v jiném členském státě představit se svým potenciálním zákazníkům v prvně uvedeném členském státě a propagovat službu on-line prodeje svých výrobků, kterou těmto zákazníkům nabízí.
- 62 Takový zákaz je tudíž nutno třeba považovat za omezení volného pohybu služeb informační společnosti.
- 63 Zatřetí je však třeba uvést, že podle čl. 3 odst. 4 písm. a) směrnice 2000/31 mohou členské státy pro určitou službu informační společnosti přijmout opatření odchylná se od odstavce 2 tohoto článku, pokud jsou tato opatření nezbytná k zajištění veřejného pořádku, ochrany veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo ochrany spotřebitelů, pokud jsou přijata vůči určité službě informační společnosti, která skutečně poškozuje tyto cíle nebo která představuje závažné a podstatné ohrožení těchto cílů, a konečně pokud jsou uvedeným cílům úměrná.
- 64 Co se týče podmínek nezbytnosti a úměrnosti, které jsou stanoveny v čl. 3 odst. 4 písm. a) směrnice 2000/31, pro účely posouzení slučitelnosti dotčené vnitrostátní právní úpravy s unijním právem je třeba vzít do úvahy – jak uvedl generální advokát v bodě 122 svého stanoviska – judikaturu týkající se článků 34 a 56 SFEU, jelikož tyto podmínky se do značné míry překrývají s podmínkami, které musí být dodrženy při jakémkoliv omezení základních svobod zaručených v těchto člácích Smlouvy o FEU.
- 65 Francouzská vláda v tomto ohledu tvrdí, že opatření, kterým se lékárnám, jež on-line prodávají léčivé přípravky nepodléhající omezení výdeje na lékařský předpis, zakazuje oslovovat zákazníky prostřednictvím takových postupů a prostředků, jako jsou hromadně a intenzivně používané postupy a prostředky dotčené ve věci v původním řízení, je odůvodněno ochranou důstojnosti povolání lékárníka.
- 66 S ohledem na význam vztahu důvěry, který musí panovat mezi zdravotnickým pracovníkem a jeho pacientem, přitom ochrana důstojnosti regulovaného povolání, na kterou je poukazováno i v čl. 8 odst. 1 směrnice 2000/31, může být naléhavým důvodem obecného zájmu spadajícím pod ochranu veřejného zdraví, kterou lze odůvodnit omezení volného pohybu služeb (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. května 2017, Vanderborght, C-339/15, EU:C:2017:335, body 67 a 68).
- 67 Soudní dvůr již v tomto ohledu zejména rozhodl, že intenzivní využívání reklamy nebo volba agresivních propagačních sdělení mohou ohrožovat ochranu zdraví a poškozovat důstojnost zdravotnického povolání (obdobně viz rozsudek ze dne 4. května 2017, Vanderborght, C-339/15, EU:C:2017:335, bod 69).
- 68 Vzhledem k tomu, že zákaz, o který se jedná ve věci v původním řízení, sleduje cíl ochrany veřejného zdraví uvedený v čl. 3 odst. 4 písm. a) směrnice 2000/31 a ostatně i v čl. 85c odst. 2 směrnice 2001/83, je třeba dále posoudit, zda je tento zákaz způsobilý zaručit dosažení tohoto cíle.
- 69 V tomto směru vše nasvědčuje tomu, že právní úprava, která takovému poskytovateli, jako je poskytovatel dotčený ve věci v původním řízení, zakazuje provádět masivní a intenzivní reklamní kampaň, a to i mimo prostory lékárny a prostřednictvím fyzických a elektronických nosičů, může dosáhnout cíle spočívajícího v ochraně důstojnosti povolání lékárníka a v konečném důsledku i cíle ochrany veřejného zdraví.
- 70 Jak správně tvrdí španělská vláda, při takovéto praxi totiž hrozí, že léčivé přípravky budou postaveny na roveň běžnému spotřebnímu zboží, jako je zboží, k němuž se přikládá vložená reklama. Rozsáhlá distribuce reklamních prospektů kromě toho navozuje dojem, že povolání lékárníka je komerčním a na zisk zaměřeným povoláním, což může zkreslit vnímání tohoto povolání veřejností.

- 71 Co se týče nezbytnosti takového zákazu, jako je zákaz dotčený ve věci v původním řízení, je třeba připomenout, že zdraví a život lidí zaujímají první místo mezi statky a zájmy chráněnými Smlouvou o FEU a že členským státům přísluší rozhodnout o úrovni, na které zamýšlí zajistit ochranu veřejného zdraví, a o způsobu, jímž má být této úrovni dosaženo. Vzhledem k tomu, že se tato úroveň může v jednotlivých členských státech lišit, je jim třeba přiznat prostor pro uvážení (rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 71).
- 72 Soudní dvůr již ovšem rozhodl, že omezení vyplývající z použití vnitrostátního právního předpisu, který všeobecně a absolutně zakazuje všechny formy reklamy používané zdravotnickými pracovníky k propagaci jejich zdravotnické činnosti, překračuje nehledě na tento prostor pro uvážení meze toho, co je nezbytné k ochraně veřejného zdraví a důstojnosti regulovaného povolání (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. května 2017, Vanderborght, C-339/15, EU:C:2017:335, body 72 a 75).
- 73 S ohledem na tuto judikaturu je na předkládajícím soudu, aby ověřil, zda zákaz, o který se jedná ve věci v původním řízení, nevede k tomu, že by poskytovateli dotčenému ve věci v původním řízení bránil provádět jakoukoliv reklamu mimo prostory jeho lékárny bez ohledu na nosič této reklamy nebo její rozsah. Pokud by tomu tak bylo, překračoval by tento zákaz meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaných cílů.
- 74 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že na první část položené otázky je třeba odpovědět tak, že směrnice 2000/31 musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která zakazuje lékárnám, aby své zákazníky oslovovaly prostřednictvím určitých postupů a prostředků, zejména těch, které spočívají v hromadném rozesílání listovních zásilek a reklamních letáků mimo prostory jejich provozoven, za podmínky, že zmíněná právní úprava nevede k tomu, že by dotčenému poskytovateli bránila provádět jakoukoliv reklamu mimo prostory jeho lékárny bez ohledu na nosič této reklamy nebo její rozsah, což musí ověřit předkládající soud.

Ke druhé části položené otázky

- 75 Podstatou druhé části otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2000/31 vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která zakazuje lékárnám činit reklamní nabídky, jejichž cílem je poskytnout slevu z celkové ceny objednávky léčivých přípravků při překročení určité částky.
- 76 V projednávaném případě je třeba uvést, že takový zákaz, jako je zákaz dotčený ve věci v původním řízení, který uložil členský stát, může omezit možnost lékárny usazené v jiném členském státě přilákat zájemce pobývající v prvně uvedeném členském státě a zatraktivnit službu on-line prodeje, kterou v něm nabízí.
- 77 Z toho vyplývá, že takový zákaz musí být považován za omezení volného pohybu služeb informační společnosti ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 2000/31.
- 78 V souladu s čl. 3 odst. 4 písm. a) této směrnice je tedy třeba zjistit, zda tento zákaz sleduje některý z cílů uvedených v tomto ustanovení a zda je způsobilý zaručit jeho naplnění a nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k jeho dosažení.
- 79 Francouzská vláda předně uvádí, že zákaz dotčený ve věci v původním řízení má zabránit nadměrnému nebo nepřiměřenému užívání léčivých přípravků.

- 80 Z judikatury v tomto ohledu vyplývá, že takový cíl přispívá k dosažení vysoké úrovně ochrany veřejného zdraví (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. května 2009, Apothekerkammer des Saarlandes a další, C-171/07 a C-172/07, EU:C:2009:316, body 32 až 34).
- 81 Dále je třeba uvést, že jelikož takové propagační nabídky, jako jsou nabídky dotčené ve věci v původním řízení, mohou dotčené osoby navádět ke koupi a případně k nadužívání léčivých přípravků, je třeba konstatovat, že zákaz takových nabídek je způsobilý zaručit naplnění cíle ochrany veřejného zdraví.
- 82 Co se nakonec týče nezbytnosti tohoto zákazu, společnost A se domnívá, že na jeho základě se fakticky každá sleva považuje za slevu, která může navádět k nadměrnému užívání léčivých přípravků, jelikož u něj není stanovena žádná hranice, po jejímž překročení by musela být reklamní nabídka považována za nabídku, jež vede k nadužívání. Uvedený zákaz se kromě toho týká i parafarmaceutických přípravků.
- 83 Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr nemá k dispozici dostatek informací o případné existenci konkrétnějších podmínek uplatnění zákazu reklamních nabídek, a zejména o tom, zda se tento zákaz týká pouze propagace léčivých přípravků, nebo i propagace parafarmaceutických přípravků, bude v tomto ohledu na předkládajícím soudu, aby ověřil, jak je dotčený zákaz uplatňován v praxi a zda toto uplatňování případně překračuje meze toho, co je nezbytné k ochraně veřejného zdraví.
- 84 Z výše uvedených úvah vyplývá, že na druhou část položené otázky je třeba odpovědět tak, že směrnice 2000/31 musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhající omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která zakazuje lékárnám činit reklamní nabídky, jejichž cílem je poskytnout slevu z celkové ceny objednávky léčivých přípravků při překročení určité částky, avšak za podmínky, že takový zákaz je dostatečným způsobem vymezen a týká se pouze léčivých přípravků, a nikoliv pouhých parafarmaceutických přípravků, což musí ověřit předkládající soud.

Ke třetí části položené otázky

- 85 Podstatou třetí části otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2000/31 vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhající omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která lékárnám, jež prodávají takové léčivé přípravky, ukládá povinnost zařadit do procesu objednávky léčivých přípravků on-line zdravotní dotazník.
- 86 V projednávané věci podmiňuje dotyčná vnitrostátní právní úprava potvrzení první objednávky léčivých přípravků, kterou provede pacient na internetových stránkách lékárny, vyplněním zdravotního dotazníku on-line.
- 87 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle čl. 2 písm. h) bodu i) směrnice 2000/31 zahrnuje „koordinovaná oblast“ požadavky týkající se výkonu činnosti služby informační společnosti, např. požadavky na obsah služby včetně požadavků na smlouvy.
- 88 Vzhledem k tomu, že opatření dotčené ve věci v původním řízení upravuje podmínky, za kterých lze uzavřít smlouvu o on-line prodeji léčivých přípravků nepodléhající omezení výdeje na lékařský předpis, jakož i způsob, jak má být prováděn prodej a poradenství poskytované lékárníkem on-line, je nutno mít za to, že toto opatření spadá do „koordinované oblasti“ ve smyslu směrnice 2000/31.

- 89 V dané věci se tudíž uplatní čl. 3 odst. 2 směrnice 2000/31, podle kterého členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků v zásadě nemůže omezovat volný pohyb služeb informační společnosti z jiného členského státu.
- 90 Takové opatření, jako je opatření dotčené ve věci v původním řízení, přitom zjevně může mít na pacienty, kteří si chtějí koupit léčivé přípravky on-line, odrazující účinek, a v důsledku toho představuje takové omezení.
- 91 V souladu s čl. 3 odst. 4 písm. a) této směrnice je tedy třeba zjistit, zda takové opatření sleduje některý z cílů uvedených v tomto ustanovení a zda je způsobilé zaručit jeho naplnění a nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k jeho dosažení.
- 92 Francouzská vláda uvedené opatření předně odůvodňuje cílem spočívajícím v tom, že pacientovi má být za účelem jeho ochrany před nepřiměřeným užíváním léčivých přípravků zajištěno personalizované poradenství.
- 93 V tomto ohledu je třeba uvést, že Soudní dvůr již uznal, že takový cíl, který se týká ochrany veřejného zdraví, je legitimní (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. prosince 2003, *Deutscher Apothekerverband*, C-322/01, EU:C:2003:664, bod 106).
- 94 Je pravda, že užívání léčivých přípravků, které nepodléhají omezení výdeje na lékařský předpis, v zásadě nepředstavuje nebezpečí obdobné tomu, jež je spojeno s užíváním léčivých přípravků, které omezení výdeje na lékařský předpis podléhají (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2020, *ratiofarm*, C-786/18, EU:C:2020:459, bod 36). Nelze však vyloučit, že určité nebezpečí je spojeno i s užíváním léčivých přípravků, které omezení výdeje na lékařský předpis nepodléhají.
- 95 Opatření, o které se jedná ve věci v původním řízení, tedy sleduje cíl ochrany veřejného zdraví uvedený v čl. 3 odst. 4 písm. a) směrnice 2000/31.
- 96 Francouzská vláda tvrdí, že takový zdravotní dotazník, jako je dotazník dotčený ve věci v původním řízení, je nezbytný, jelikož dotýčný lékárník nepřijímá pacienta ve své lékárně, a v důsledku toho s ním nemůže přímo hovořit. Nemůže mu tudíž poskytnout poradenství z vlastní iniciativy. Za těchto okolností je třeba podle francouzské vlády konstatovat, že mu tento dotazník umožňuje dotýčného pacienta lépe poznat a tím, že odhalí i případné kontraindikace, zajistit, aby byly tomuto pacientovi vydány nejvhodnější léčivé přípravky.
- 97 Na základě takových úvah vskutku lze konstatovat, že opatření, o které se jedná ve věci v původním řízení, je způsobilé chránit zdraví pacienta.
- 98 Co se nakonec týče nezbytnosti takového opatření, společnost A tvrdí, že poskytování personalizovaného poradenství pacientům zajišťuje již vyhláška o zásadách vydávání léčivých přípravků, jelikož vyžaduje, aby on-line lékárny pacientům umožňovaly interaktivní komunikaci s lékárníkem na dálku. Společnost A kromě toho poznamenává, že se v každém jednotlivém případě kontroluje množství léčivých přípravků, které si dotýčná osoba objedná na jejích internetových stránkách, a to na základě různých parametrů, mezi něž patří i historie objednávek dotýčné osoby. Tato kontrola je podle společnosti A dostatečná k tomu, aby se zabránilo nebezpečí nepřiměřeného užívání léčivých přípravků. Opatření, o které se jedná ve věci v původním řízení, tudíž podle společnosti A nepřekračuje meze toho, co je nezbytné.
- 99 Soudní dvůr již nicméně rozhodl, že zvýšení počtu interaktivních prostředků na internetu, které musí zákazník použít před tím, než může přistoupit k nákupu léčivých přípravků, je přijatelným opatřením, které volný pohyb zboží omezuje méně než zákaz on-line prodeje léčivých přípravků a které umožňuje

stejně účinně dosáhnout cíle spočívajícího ve snížení rizika nesprávného užívání léčivých přípravků zakoupených on-line (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. prosince 2003, Deutscher Apothekerverband, C-322/01, EU:C:2003:664, body 112 až 114).

- 100 S ohledem na tuto judikaturu a prostor pro uvážení přiznaný členským státům, který je připomenut v bodě 71 tohoto rozsudku, nic nenasvědčuje tomu, že by taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, překračovala meze toho, co je nezbytné k dosažení sledovaného cíle.
- 101 Jak kromě toho uvedl generální advokát v bodě 148 svého stanoviska, možnost pacienta poradit se před provedením objednávky s lékárníkem, i když je doplněna opatřením spočívajícím v kontrole množství přípravků, které si dotyčná osoba zakoupila, nepředstavuje prostředek, který by byl stejně účinný jako kontrola prováděná prostřednictvím předchozího shromáždění informací od pacienta.
- 102 Z toho vyplývá, že na třetí část položené otázky je třeba odpovědět tak, že směrnice 2000/31 musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která lékárnám, jež prodávají takové léčivé přípravky, ukládá povinnost zařadit do procesu objednávky léčivých přípravků on-line zdravotní dotazník.

Ke čtvrté části položené otázky

- 103 Podstatou čtvrté části otázky předkládajícího soudu je, zda musí být směrnice 2000/31 vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která lékárnám, jež prodávají takové léčivé přípravky, zakazuje využívat službu placené reklamy v internetových vyhledávacích a srovnávacích cen.
- 104 Taková právní úprava může zúžit rozsah možností lékárny představit se svým potenciálním zákazníkům pobývajícím v jiném členském státě a propagovat službu on-line prodeje, kterou těmto zákazníkům nabízí.
- 105 Za těchto podmínek je nutno považovat uvedenou právní úpravu za omezení volného pohybu služeb informační společnosti, které se odchyluje od obecného zákazu vyplývajícího z čl. 3 odst. 2 směrnice 2000/31.
- 106 V souladu s čl. 3 odst. 4 písm. a) této směrnice je tedy třeba zjistit, zda zákaz, o který se jedná ve věci v původním řízení, sleduje některý z cílů uvedených v tomto ustanovení a zda je způsobilý zaručit jeho naplnění a nepřekračuje meze toho, co je nezbytné k jeho dosažení.
- 107 Jak bylo uvedeno na jednání před Soudním dvorem, francouzská vláda podle všeho zákaz využívání služby placené reklamy v internetových vyhledávacích a srovnávacích cen zdůvodňuje tím, že hrozí, že toto využívání bude mít vliv na vyvážené rozmístění lékáren na celém francouzském území, jelikož může vést k tomu, že uvádění léčivých přípravků na trh bude koncentrováno u velkých lékáren.
- 108 Soudní dvůr již v tomto ohledu uznal, že cíl spočívající v zajištění spolehlivého a kvalitního zásobování obyvatelstva léčivými přípravky v tuzemsku může odůvodnit omezení obchodu mezi členskými státy v rozsahu, v němž tento cíl přispívá k ochraně zdraví a života lidí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 68 a citovaná judikatura).

- 109 Vzhledem k tomu, že zákaz, o který se jedná ve věci v původním řízení, sleduje cíl ochrany veřejného zdraví uvedený v čl. 3 odst. 4 písm. a) směrnice 2000/31, je třeba posoudit, zda je způsobilý zaručit dosažení tohoto cíle a zda nepřekračuje meze toho, co je za tímto účelem nezbytné.
- 110 Soudní dvůr již rozhodl, že jestliže panuje nejistota o existenci nebo rozsahu rizik pro zdraví lidí, je nutné, aby dotýčný členský stát mohl přijmout ochranná opatření, aniž by musel čekat na to, až bude skutečná existence těchto rizik v plném rozsahu prokázána. Dotýčný členský stát kromě toho může přijmout opatření, která co možná nejvíce sníží riziko pro veřejné zdraví, a to včetně rizika týkajícího se spolehlivého a kvalitního zásobování obyvatelstva léčivými přípravky (rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 72 a citovaná judikatura).
- 111 Je však na členských státech, aby v každém jednotlivém případě zejména předložily důkazy o způsobilosti a nezbytnosti opatření odchylovajícího se od základní svobody, které přijímají (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, body 69 a 70, jakož i citovaná judikatura).
- 112 Je přitom třeba uvést, že francouzská vláda své obecné tvrzení zmíněné v bodě 107 tohoto rozsudku žádným konkrétním důkazem nedoložila. Takové tvrzení tedy požadavku na předložení důkazů uvedenému v předchozím bodě nemůže odpovídat.
- 113 Bude tudíž na předkládajícím soudu, aby objektivně posoudil, zda důkazy, které mu budou případně předloženy, umožňují se rozumně domnívat, že zvolené prostředky jsou způsobilé dosáhnout sledovaných cílů, a zda je možné uvedených cílů dosáhnout pomocí méně omezujících opatření (obdobně viz rozsudek ze dne 18. září 2019, VIPA, C-222/18, EU:C:2019:751, bod 70 a citovaná judikatura).
- 114 Z toho vyplývá, že na čtvrtou část položené otázky je třeba odpovědět tak, že směrnice 2000/31 musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která lékárnám, jež prodávají takové léčivé přípravky, zakazuje využívat službu placené reklamy v internetových vyhledávacích a srovnávacích cen, ledaže by před předkládajícím soudem bylo náležitě prokázáno, že taková právní úprava je způsobilá zaručit dosažení cíle ochrany veřejného zdraví a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.
- 115 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že směrnice 2000/31 musí být vykládána v tom smyslu, že:
- nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která zakazuje lékárnám, aby své zákazníky oslovovaly prostřednictvím určitých postupů a prostředků, zejména těch, které spočívají v hromadném rozesílání listovních zásilek a reklamních letáků mimo prostory jejich provozoven, za podmínky, že zmíněná právní úprava nevede k tomu, že by dotčenému poskytovateli bránila provádět jakoukoliv reklamu mimo prostory jeho lékárny bez ohledu na nosič této reklamy nebo její rozsah, což musí ověřit předkládající soud;
 - nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která zakazuje lékárnám činit reklamní nabídky, jejichž cílem je poskytnout slevu z celkové ceny objednávky léčivých přípravků při překročení určité částky, avšak za podmínky, že takový zákaz je dostatečným způsobem vymezen a týká se pouze léčivých přípravků, a nikoliv pouhých parafarmaceutických přípravků, což musí ověřit předkládající soud;

- nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která lékárnám, jež prodávají takové léčivé přípravky, ukládá povinnost zařadit do procesu objednávky léčivých přípravků on-line zdravotní dotazník;
- brání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která lékárnám, jež prodávají takové léčivé přípravky, zakazuje využívat službu placené reklamy v internetových vyhledávacích a srovnávacích cen, ledaže by před předkládajícím soudem bylo náležitě prokázáno, že taková právní úprava je způsobilá zaručit dosažení cíle ochrany veřejného zdraví a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.

K nákladům řízení

- 116 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“) musí být vykládána v tom smyslu, že:

- nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která zakazuje lékárnám, aby své zákazníky oslovovaly prostřednictvím určitých postupů a prostředků, zejména těch, které spočívají v hromadném rozesílání listovních zásilek a reklamních letáků mimo prostory jejich provozoven, za podmínky, že zmíněná právní úprava nevede k tomu, že by dotčenému poskytovateli bránila provádět jakoukoliv reklamu mimo prostory jeho lékárny bez ohledu na nosič této reklamy nebo její rozsah, což musí ověřit předkládající soud;
- nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která zakazuje lékárnám činit reklamní nabídky, jejichž cílem je poskytnout slevu z celkové ceny objednávky léčivých přípravků při překročení určité částky, avšak za podmínky, že takový zákaz je dostatečným způsobem vymezen a týká se pouze léčivých přípravků, a nikoliv pouhých parafarmaceutických přípravků, což musí ověřit předkládající soud;
- nebrání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která lékárnám, jež prodávají takové léčivé přípravky, ukládá povinnost zařadit do procesu objednávky léčivých přípravků on-line zdravotní dotazník;
- brání tomu, aby členský stát místa určení služby on-line prodeje léčivých přípravků nepodléhajících omezení výdeje na lékařský předpis uplatňoval vůči poskytovateli této služby usazenému v jiném členském státě vnitrostátní právní úpravu, která lékárnám, jež prodávají

takové léčivé přípravky, zakazuje využívat službu placené reklamy v internetových vyhledávačích a srovnávacích cen, ledaže by před předkládajícím soudem bylo náležitě prokázáno, že taková právní úprava je způsobilá zaručit dosažení cíle ochrany veřejného zdraví a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.

Podpisy.